
Vingerwijzing aan bedrijfstakpensioenfondsen om conflicterende verplichtstellingsbesluiten op te lossen

Pensioenbrief 2019/2

Bedrijfstakpensioenfondsen dienen overlap van werkingssferen gezamenlijk, op korte termijn en in goed overleg op te lossen, zo nodig door een verduidelijking van de verplichtstellingen, aldus rechtbank en hof in twee uitspraken.

De procedure voor het Hof Den Haag ging tussen het Bpf voor de Vlees- en Vleeswarenindustrie en de Gemaksvoedingsindustrie (VLEP) en cateraar Food Connect. VLEP vorderde pensioenpremies over de periode 2010-2015. De onderneming vorderde primair een verklaring voor recht dat zij niet onder de VLEP valt en (subsidiar) dat zij wel onder de werkingssfeer van Bpf Horeca & Catering (PH&C) viel waar zij sinds 1 juli 2014 is aangesloten. In dit geval ging het om de vraag of de activiteiten van Food Connect moeten worden aangemerkt als institutionele catering op basis waarvan zij verplicht zou moeten aansluiten bij PH&C of als productie van gemaksvoeding in welk geval deelname in VLEP aan de orde zou zijn. De onderneming stelde dat elke maaltijd ambachtelijk wordt samengesteld aan de hand van een persoonlijke wensenlijst van de klant zodat geen sprake is van fabrieksmatige productie maar van catering. VLEP betoogde dat de productie wel degelijk fabrieksmatig van aard is en wees op de grote aantallen. Het hof oordeelde uiteindelijk in navolging van de kantonrechter in eerste aanleg dat bij de onderneming geen sprake was van fabrieksmatige productie van gemaksvoeding. Het hof verwees naar de door VLEP niet betwiste stelling van Food Connect dat haar koks dagelijks grote hoeveelheden voedsel bereiden, waarna elke maaltijd, op basis van de specifieke wensen van de klant, handmatig wordt samengesteld. Daardoor was volgens het hof evenmin sprake van serieproductie van grote aantallen dezelfde maaltijden. Dit alles maakte volgens het hof dat de onderneming niet bij VLEP hoeft te worden aangesloten.

De heldere overweging ten overvloede van het hof is van groot belang voor soortgelijke kwesties en wordt daarom hieronder integraal geciteerd:

“10. Het hof voegt aan het bovenstaande, ten overvloede, nog het volgende toe. Uitgangspunt van de wetgever is dat cao-partijen er zorg voor dragen dat werkingssferen van verplichtstellingen duidelijk zijn afgebakend, en dat overlap wordt voorkomen. Indien er desondanks, zoals in dit geval, discussie ontstaat tussen bedrijfstakpensioenfondsen over de vraag onder welke verplichtstelling een bedrijf valt, mag van deze pensioenfondsen redelijkerwijs worden verwacht dat zij dit geschil gezamenlijk op korte termijn en in goed overleg oplossen, zo nodig door een verduidelijking van de verplichtstellingen. Indien de uitkomst van dit overleg is dat het bedrijf is aangesloten bij het verkeerde bedrijfstakpensioenfonds, ligt het in de rede dat de betreffende pensioenfondsen samen zorgdragen voor een soepele overgang van het bedrijf van het ene naar het andere pensioenfonds. De belangen van het bedrijf en de in dit bedrijf werkzame werknemers, die geen verwijt kan worden gemaakt van eventuele onduidelikheden in werkingssferen van verplichtstellingen, dienen daarbij zoveel als mogelijk te worden ontzien. Hierbij past niet dat een bedrijfstakpensioenfonds gedurende vele jaren zeer hoge premienota's stuurt aan een bedrijf dat – op het eerste gezicht – te goeder trouw is aangesloten bij een ander bedrijfstakpensioenfonds. Dergelijke premienota's en de daaruit eventueel voortvloeiende juridische procedures, brengen voor het bedrijf en haar werknemers hoge financiële lasten en veel (pensioen)onzekerheid mee, wat maatschappelijk ongewenst is.”

Dat het onderling oplossen van conflicterende verplichtstellingsbesluiten geschillen niet voorkomt, blijkt uit de procedure voor Rechtbank Noord-Nederland van 4 september 2018. Het geschil tussen Bpf Vervoer en een bergingsbedrijf ging om de betekenis van het begrip 'bergings' dat wel in de werkingssfeerbepalingen wordt genoemd maar niet wordt gedefinieerd. De onderneming beschouwde het vervoersaspect als ondersteunend aan de pechhulpverlening aan gestrande voertuigen de hoofdactiviteit zou vormen. Uit het vonnis blijkt dat er langer onduidelijkheid was of bergen en takelen onder de Metaal & Techniek of het Beroepsvervoer valt en dat de betrokken fondsen daarover een convenant waren overeengekomen met een bepaalde rol voor een daartoe opgezette overlegcommissie bij onduidelijke situaties. Kort samengevat was daarbij een regeling getroffen die eruit bestond dat bij bergingsbedrijven die 'ressorteren' onder de cao-Motorvoertuigen- en Tweewielerbedrijf (cao-MO) en de pensioenregeling van Pensioenfonds Metaal & Techniek (PMT), de bestaande situatie zou worden gecontinueerd.

De werkgever beriep zich op het convenant en de daarin opgenomen bedoeling van partijen. Bpf Vervoer nam het standpunt in dat geen beroep gedaan kon worden op het convenant, omdat dit nietig zou zijn, nu sprake zou zijn van een dwingendrechtelijke aansluiting bij Bpf Vervoer. Volgens Bpf Vervoer was het bepaalde in het convenant bovendien niet van toepassing omdat vereist is dat er reeds aansluiting bestond bij PMT, iets dat mede door

toedoen van Bpf Vervoer, niet mogelijk bleek ondanks pogingen daartoe. En als het convenant wél van toepassing zou zijn, zou de werkgever er geen beroep op kunnen doen omdat het bedoeld is voor onduidelijke situaties en de situatie van de werkgever is duidelijk. De door de rechter als deskundige benoemde overlegcommissie kwam tot het oordeel dat een onderdeel van berging ook vervoer is. Als dit in belangrijke mate zo is, zou Bpf Vervoer van toepassing zijn. De kantonrechter volgt de overlegcommissie niet, en oordeelt met verwijzing naar het gesloten convenant, dat bedrijven die zich bezighouden met takelen en bergen onder de cao-MO vallen en aangesloten moeten worden bij PMT.

NB

Hoewel in theorie overlap van werkingssferen van verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen niet zou kunnen plaatsvinden (zie ook de Beleidsregels Toetsingskader Wet Bpf 2000), is de praktijk helaas weerbarstiger. Het komt tot grote frustratie van werkgevers regelmatig voor dat een aantal bedrijfstakpensioenfondsen 'vecht' om een onderneming. Er lijkt langzamerhand wel een kentering plaats te vinden bij de houding van rechters bij dergelijke overlap-situaties; dat blijkt niet alleen uit de twee hiervoor besproken uitspraken. Zo oordeelde Hof Den Haag in 2014 (ECLI:NL:GHDHA:2014:3989, later bekrachtigd door de Hoge Raad) dat een onderneming die onder de werkingssfeer van Metaal en Techniek viel toch geen premies verschuldigd was met terugwerkende kracht. Een dragend argument in die procedure was dat de onderneming een pleitbaar standpunt had ingenomen dat zij in de Bouw zou moeten deelnemen.

(Hof Den Haag 4 december 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:3330 en Rechtbank Noord-Nederland 4 september 2018, ECLI:NL:RBNNE:2018:4354)

Mr. M.W. Minnaard
